

LESVOORBEREIDING CLOSE READING

Gedichtenbundel: Ik denk dat ik ontvoerd ben – Pim Lammers

Gedicht: Niet van hier

Uitgeverij Querido deelde het gedicht op Facebook.

Via [deze link](#) kun je het gedicht downloaden.

Groep: 6 t/m 8

Kerdoel:

- Leerlingen kunnen vertellen waar het gedicht over gaat en welke onderliggende boodschap de schrijver heeft.
- Leerlingen hebben inzicht in het rijmschema en zetten deze kennis in om het gedicht vloeiend te lezen.

Sessie 1: Wat zegt de tekst?

Doel: Ik kan vertellen waar het gedicht over gaat.

Hoe deel ik het doel met de leerlingen?

Schrijf het doel op het bord, lees het voor en lees het daarna samen.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Over wie gaat het gedicht?
- Wat zeggen de jongens?
- Wat doet/zegt/denkt de ik-figuur?
- Past de titel bij het gedicht?

Welke strategie hebben de leerlingen nodig om de vragen te kunnen beantwoorden?

Visualiseren, verbanden leggen en samenvatten.

GRRIM: Waar moet ik instructie op geven? Waar ga ik dat doen? Welke alinea, zin?

- **Ik:** uitleg en modellen indeling in strofen, modellen beantwoorden tekstgerichte vragen.
- **Wij/jullie:** strofen herkennen en markeren, zoeken naar antwoorden op de tekstgerichte vragen, markeren van de antwoorden in de tekst, van gedachten wisselen over de titel.
- **Jij:** maken van de tekening, samenvatten van het gedicht met behulp van de tekening.

Welke werkvormen gebruik ik? Hoe wisselen de leerlingen hun bevindingen uit en hoe laat ik ze discussiëren?

- Deel een kopie van het gedicht uit en projecteer het gedicht op het bord.
- Introduceer de dichtbundel en lees het gedicht voor.
- Bespreek wat voor soort tekst dit is en wat ook alweer een gedicht is/kan zijn. Vertel dat een gedicht vaak uit strofen bestaat. Vertel wat een strofe is en model en markeer wat strofe 1 is (schrijf het nummer erbij).
- Laat de leerlingen in tweetallen de volgende 3 strofen op dezelfde manier markeren en koppel terug.

Hoe herken je een strofe? Een strofe is een onderdeel van een gedicht en gaat vaak over één onderwerp. Je herkent een strofe aan het feit dat voor en na de strofe een witregel komt. Een strofe in een gedicht kan worden vergeleken met een alinea in een tekst.

- Schrijf de tekstgerichte vragen op het bord en lees en verduidelijk deze voor de leerlingen.
- Model de eerste vraag of vragen (schat in hoeveel nodig is) en laat de leerlingen meedoen.
- De leerlingen werken in tweetallen. Zij krijgen de opdracht het gedicht aan elkaar voor te lezen, waarbij ze om en om een strofe lezen. Benadruk dat de leerlingen op zoek gaan naar antwoorden in de tekst. Na het lezen wisselen ze met elkaar van gedachten over de tekstgerichte vragen en markeren de antwoorden in de tekst. Laat de leerlingen bij iedere vraag een andere kleur gebruiken.
  - Over wie gaat het gedicht?
  - Wat zeggen de jongens? Welke strofe(s)? Laat de leerlingen deze strofes markeren. (Strofe 1 en 2: De jongens.... t/m ...mijn naam)
  - Wat doet/zegt/denkt de ik-figuur? Laat de leerlingen ook deze strofes markeren. (Strofe 3 en 4: Ik heb... t/m ...staat).
- Bespreek de bevindingen klassikaal. Je kunt ook bespreken waarom de zinnen 'Jij hoort hier niet' en 'Jij komt hier niet vandaan' tussen aanhalingstekens staan. En dit niet het geval is bij de zin: En ze noemen me van alles, maar nooit bij mijn naam. (Verschil tussen directe-indirecte rede).
- Laat de leerlingen op een A4 in tweeën gevouwen het gedicht in 2 tekeningen weergeven. Ze kunnen bv. gebruik maken van praatwolkjes.

Strofe 1 en 2	Strofe 3 en 4

- Laat de leerlingen kort de inhoud van het gedicht aan elkaar vertellen met behulp van hun tekening.
- Wissel klassikaal met elkaar van gedachten over de vraag: Past de titel bij het gedicht? Laat de leerlingen vertellen waar in de tekst ze de link met de titel leggen.

Hoe evalueer ik de les?

Kijk samen terug naar het leesdoel.

Sessie 2: Hoe wordt het in de tekst gezegd?

Doel:

Ik kan vertellen hoe het rijmschema van dit gedicht in elkaar steekt.
Ik kan kennis over het rijmschema inzetten om het gedicht vloeiend te lezen.

Hoe deel ik het doel met de leerlingen?

Schrijf het doel op het bord, lees het voor en lees het daarna samen.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

Welk rijmschema zit er in dit gedicht?
Hoe kan kennis over het rijmschema je helpen om dit gedicht vloeiend te lezen?

Welke strategie hebben de leerlingen nodig om de vragen te kunnen beantwoorden?

Herkennen van rijm, toepassen van rijmschema bij vloeiend lezen.

GRRIM: Waar moet ik instructie op geven?

- **Ik:** modellen opbouw rijmschema, modellen vloeiend lezen.
- **Wij/jullie:** onderstrepen/ arceren van de opbouw van het rijmschema, modellen gebruik kennis rijmschema bij vloeiend lezen.
- **Jullie/jij:** oefenen van het vloeiend lezen.

Welke werkvormen gebruik ik? Hoe wisselen de leerlingen hun bevindingen uit en hoe laat ik ze discussiëren?

De rijmvorm van het gedicht is grotendeels eenvoudig (rijmschema: aa – bb – stukje afwijkend met klinkerrijm – cc). Er is één uitzondering, bij strofe 3: Hier is sprake van halfrijm, nl. klinkerrijm van de woorden *gekeken*, *weten* en *kilometer*.

Klinkerrijm: Rijm met gelijkheid van klank van de klinkers van de beklemtoonde lettergrepen.

- Projecteer weer de tekst op het bord. De leerlingen hebben het gedicht op papier voor zich.
- Blick terug op sessie 1 (betrek de gemaakte tekening): Waar gaat het gedicht *Niet van hier* ook alweer over?
- Vertel het leesdoel van deze les. Activeer heel kort de voorkennis over rijmen door bv. een rijmketting door de kinderen te laten horen.
- Lees het gedicht voor en model (onderstreep of arceer) het vinden van de eerste twee rijmwoorden van het gedicht in bv. de kleur blauw. Laat de leerlingen dit overnemen op hun blad.
- Geef de opdracht de volgende 2 rijmwoorden in tweetallen te vinden en laat deze in een andere kleur onderstrepen of arceren en vul dit na een willekeurige beurt aan op het digibord.
- De volgende strofe is afwijkend. Stel vragen om de leerlingen de afwijkende rijm van de woorden *gekeken*, *weten* en *kilometer* te laten ontdekken (hoe herken je rijm? Waar kun je

dat hier terugvinden? Wat is anders?). Pak klassikaal terug en geef deze 3 woorden ook eenzelfde eigen kleur. Laat de leerlingen op hun blad overnemen.

- Het laatste stukje (vanaf de regel 75 *pk*, *4-cilinder*, *een automaat*) pakken de leerlingen weer in tweetallen op. Koppel terug en vul aan op het digibord. De lastige woorden zijn niet belangrijk om echt volledig te begrijpen. Wel is het goed om samen te concluderen dat het woorden zijn om de kenmerken van een auto te beschrijven.
- Model het vloeiend lezen van het gedicht met behulp van de gearceerde of onderstreepte woorden. Vertel, laat zien en laat horen dat inzicht in het rijmschema helpt bij het vloeiend lezen en dat dit helpt bij het begrip. Bespreek kort waar je allemaal op kunt letten om het gedicht vloeiend te laten klinken.
- Laat de leerlingen in de groep daarna het vloeiend lezen van het gedicht een paar keer aan elkaar voordragen met wisselende maatjes. Dit kan bv. met de werkvorm Mix tweetal gesprek. Laat elkaar steeds een top en een tip geven.

Hoe evalueer ik de les?

Bespreek klassikaal met elkaar het leesdoel van vandaag. Hoe ging het vloeiend lezen van het gedicht? Zaten er lastige stukjes in? Heeft het inzicht hebben in hoe het rijmschema in elkaar steekt je geholpen?

Sessie 3: Wat betekent de tekst?

Doel:

Ik kan vertellen wat de ik-figuur met de laatste 2 strofes bedoelt.
Ik kan vertellen welke boodschap de dichter wil vertellen.

Hoe deel ik het doel met de leerlingen?

Schrijf het doel op het bord, lees het voor en lees het daarna samen.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

Waarom kijkt de ik-persoon naar zijn auto en beschrijft hij hoe deze er precies uitziet? Wat bedoelt de ik-figuur met de zin: *Het is echt geen ruimteschip dat op onze oprit staat*.
Wat wil de schrijver ons zeggen, wat niet letterlijk in de tekst staat? (Ben je echt anders en hoor je er niet bij als jij of je ouders in een ander land zijn geboren?).

Welke strategie hebben de leerlingen nodig om de vragen te kunnen beantwoorden?

Visualiseren, verbanden leggen, beargumenteren.

GRRIM: Waar moet ik instructie op geven?

Dit is een pittige opdracht. Pas differentiatie toe door deze opdracht samen op te pakken met minder sterke leerlingen.

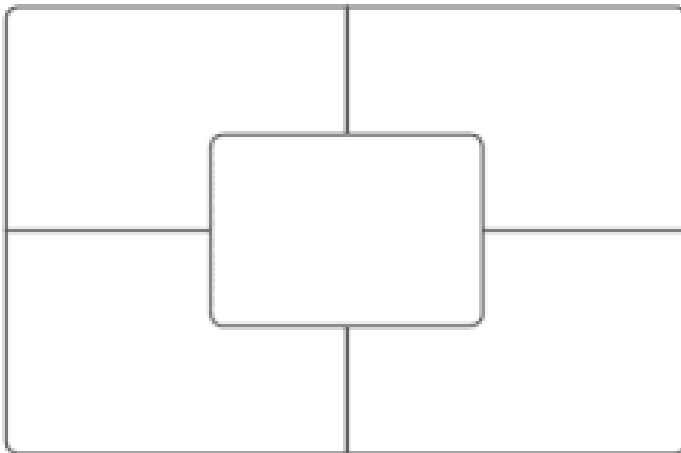
- **Ik:** modellen van de aanpak van de opdracht en de eerste tekstgerichte vraag.

- **Wij:** (voor leerlingen die dit nodig hebben) samen de tekstgerichte vragen beantwoorden.
- **Jullie:** samenvatten van verschillende bevindingen, vormen van een mening over de boodschap van de schrijver.
- **Jij:** beantwoorden tekstgerichte vragen.

Welke werkvormen gebruik ik? Hoe wisselen de leerlingen hun bevindingen uit en hoe laat ik ze discussiëren?

- Projecteer het gedicht op het bord, vertel het leesdoel en lees het gedicht voor.
- Schrijf de tekstgerichte vragen op het bord en lees en verduidelijk deze voor de leerlingen.
- De leerlingen gaan in groepjes van maximaal 4 personen aan de slag met de tekstgerichte vragen met behulp van een A3- werkblad met placemat.

Werkvorm placemat:

- De leerlingen zitten rondom de placemat. Model / denk hardop na hoe je terugleest in het gedicht om antwoord te vinden op de eerste tekstgerichte vraag.
- Laat de leerlingen ieder voor zich teruglezen in het gedicht (en tussen de regels) om antwoorden te vinden op de gestelde vragen en laat ze hun eigen bevindingen en gedachten in hun eigen vak schrijven. Doe de opdracht samen met leerlingen die dit nodig hebben.
- Laat de kinderen vervolgens met elkaar bespreken wat zij hebben gevonden en wat zij denken dat de boodschap is van de dichter. Zij proberen samen om tot 1 antwoord te komen en schrijven dit in het midden van de placemat.
- Bespreek daarna de bevindingen van een paar groepjes klassikaal, verduidelijk en vul waar nodig aan.
- Ter verdieping kun je ingaan op de mening van de kinderen. Hiervoor kun je de werkvorm Denkschrijf-rondpraat inzetten met dezelfde groepjes om leerlingen na te laten denken en hun mening te laten vormen over de boodschap van de dichter. Hoe denken zij hierover? Wanneer hoor je hier wel of niet? Praat met de leerlingen over hun mening over de boodschap in het gedicht.

Hoe evalueer ik de les?

Blik tot slot terug op het leesdoel.